

OTSUS

05.07.2024 nr 7-10/2024-015

Elektrilevi OÜ liitumislepingu tüüptingimuste koostamise kohta

1. Haldusmenetluse alustamine

Elektrituruseaduse (ELTS) § 93 lg 6 p 6 ja ELTS § 73 lg 1 kohaselt koostab Konkurentsiamet võrguettevõtja võrguteenuse osutamise tüüptingimused.

ELTS § 73 lg 2 sätestab, et Konkurentsiamet ei koostasta tüüptingimusi, kui nende sisu ei vasta võrgutasude koostamise aluseks olnud võrguettevõtja või võrguteenuste kasutaja õiguste või kohustuste tasakaalule või kui tüüptingimus kahjustab teist poolt ebamõistlikult võlaõigusseaduse (VÕS) tähenduses.

Haldusmenetluse seaduse (HMS) § 14 lg 1 alusel esitatakse haldusmenetluse algatamiseks haldusorganile vabas vormis avaldus.

2. Menetlusosaline

Elektrilevi OÜ, registrikood 11050857, Veskiposti 2, 10138 Tallinn, esindaja e-post: elektrilevi@elektrilevi.ee.

3. Asjaolud ja menetluse käik kokkuvõtvalt

17.07.2023 esitas Elektrilevi Konkurentsiametile esmase taotluse tüüptingimuste muudatuste koostamiseks. Elektrilevi selgitas oma taotluses, et Konkurentsiamet koostastas kehtivad liitumislepingu tüüptingimused 24.11.2022 otsusega nr 7-10/2022-007. Soov tüüptingimusi taas ajakohastada tulenes eeskätt vajadusest viia need kooskõlla muudetud elektrituruseadusega, täpsustada liitumistasu võimaliku suurenemise lähtekohti, aga ka korrigeerida praktikast lähtudes osa sätete sõnastust, et tagada tüüptingimuste parem arusaadavus ja läbipaistvus. Elektrilevi on koostanud uued liitumislepingu tüüptingimused, mis kohalduvad pärast tüüptingimuste kehtima hakkamist sõlmitavatele liitumislepingutele.

Elektrilevi tõi välja ülevaate olulisematest muudatustest:

- Üldised muudatused
 - Sõna „koduleht“ on asendatud sõnaga „veebileht“
 - Sõna „liitumisleping“ on loetavuse lihtsustamiseks asendatud sõnaga „leping“
 - Arvväärtused on kajastatud üksnes numbrite näol, jättes ära sulgudes toodud sõnalise korduse

- Punkt 1.5 – eritingimuste kokkuleppimine – lepingust sõltuvalt võib see sisaldada eritingimusi
- Punkt 2.5 – liitumise mõiste juurde on toodud ka võrguühenduse taastamine, kuivõrd teenuste sisu on sarnane
- Punkt 3.3
 - Sõna „seadusest“ on asendatud sõnaga „õigusaktist“ – selle alla kuuluvad seadused, määrused, aga ka kohalike omavalitsuste määrused ja korraldused. Nendest kõigist võivad tulla nõuded, mis puudutavad lepingu täitmist.
 - Lisatud on „võrguettevõtjast mittesõltuv“ lepingu täitmist takistav asjaolu koos näidetega. ELTS § 63 lg 3 p 3 viitab samuti võrguettevõtjast sõltumatutele põhjustele.
 - Eemaldatud on lepingu täitmiseks uue tähtaja määramine. Kui tegemist on võrguettevõtjast sõltumatu põhjusega, ei ole võimalik võrguettevõtjal ette näha, millal takistav asjaolu võiks ära langeda, mistõttu ei ole uue tähtaja määramine otstarbekas.
 - Teavitamiskohustus on seotud kirjalikult taasesitatava vormiga.
- Punkt 3.4 – võrguettevõtja teavitab teavituskirjaga oma lepingust tulenevate kohustuste täitmisest.
- Punkt 3.9 – sõnastust on lühendatud ning eemaldatud võrguühenduse kasutamise eest tasu maksmise eeldus, st lepingus kokkulepitud tarbimis- ja/või tootmistingimuste kasutamise eelduseks on, et kolme aasta jooksul alates teavituskirja saamisest sõlmitakse võrguleping liitumislepinguga kokkulepitud tingimustel.
- Punktid 5.2. ja 5.2.1 – lisatud on liitumistasu suurenemise võimalus, mis kajastub ka Elektrilevi OÜ liitumistingimustes (punkt 6.15). Kulupõhise liitumistasu näol on tegemist mittesiduva eelarvega VÕS § 639 lg 2 mõistes. Tasu suurenemine on piiratud (kuni 25%). Tasu suurenemisega mittenõustumise korral on liitujal õigus leping lõpetada.

Lisatud on punkt 9.3.3, mille kohaselt võib võrguettevõtja lepingu lõpetada, kui pärast lepingu sõlmimist muutuvad võrguettevõtja jaoks lepingu sõlmimise aluseks olnud asjaolud, millega kaasneb võrguettevõtja kohustuste täitmisega kaasnevate kulude oluline suurenemine ja poolte kokkulepet lepingu muutmiseks ei ole saavutatud. Võrguettevõtjale on põhjendatud jätta võimalus lepingu täitmine lõpetada, kui see osutub võrguettevõtjale ebamõistlikult koormavaks.

- Peatükk 6 – lisatud on sätted tulenevalt ELTS §-st 87¹.
- Punkt 7.2.2 – sõnastus viidud vastavusse punktiga 3.3.
- Punkt 7.2.3 – sõnastust on lihtsustatud
- Punkt 7.3 – täpsustatud, et leppetrahvi saab nõuda käibemaksuta liitumise või tingimuste muutmise teenuse hinnast. Sõna „tasu“ on asendatud sõnaga „hind“, kuivõrd liitumistasu hõlmab nii liitumise hinda kui menetlustasu, kuid leppetrahvi arvestatakse vaid liitumise enda hinnast.
- Peatükk 8
 - Punkti 8.2 – kuna põhivõrguettevõtja tingimused ei näe ette nendega sõlmitava liitumislepingu peatamist, siis lepingute puhul, mis on omakorda seotud

põhivõrguettevõtjaga sõlmitud liitumislepinguga, ei ole lepingu peatamine võimalik.

- punkt 8.3 – lisatud on tingimus seoses lepingu peatumisega, kui esinevad võrguettevõtjast sõltumatud asjaolud. Lepingu täitmise tähtaeg pikeneb sellele vastavalt. Punkt on toodud sisse Elektrilevi OÜ liitumistingimustest (punkt 11.1).
- Punkt 9.3.2 – annab võrguettevõtjale õiguse leping lõpetada, kui liituja ei nõustu tasu suurenemisega ega esita ka avaldust lepingu lõpetamiseks. Praktikas on ette tulnud olukordi, kus liitujat on teavitatud kulupõhise liitumistasu suurenemisest, kuid liituja jääb sellega seoses passiivseks. Kuna kulupõhine liitumistasu on VÕS-i tähenduses mittesiduv eelarve, siis liituja peab võimaliku tasu suurenemisega arvestama. Olukorras, kus liituja midagi ei tee (ei nõustu suurema tasuga ega lõpeta lepingut), lepingu täitmine seiskub, sest võrguettevõtja ei saa lepingu täitmist jätkata enne, kui tasu suurenemise korral on uue tasu kohta kokkulepe sõlmitud.
- Punkt 10.5 – sõnastust on muudetud selgemaks – punktidest 7.5.1 ja 7.5.2 tulenevate vaidluste korral on võimalik pöörduda TTJA poole (viide punktile 10.2) ja/või kohtusse (viide punktile 10.4).

11.09.2023 saatis Konkurentsiamet Elektrilevi e-kirja, milles märgiti, et amet on kõnealused muudatusettepanekud läbi vaadanud ja esitab omapoolsed selgitused, kommentaarid ja ettepanekud igas vastavas dokumendis kommentaaridena ning ootab Elektrilevi vastuseid ameti küsimustele ja tagasisidet ameti parandusettepanekute osas hiljemalt 25.09.2023

25.09.2023 esitas Elektrilevi Konkurentsiametile taotluse vastamistähtaja pikendamiseks, mille amet 27.09.2023 rahuldab.

04.10.2023 esitas Elektrilevi Konkurentsiametile vastuse.

10.10.2023 avaldas Elektrilevi soovi selgitada oma 04.10.2023 vastuse põhistusi suuliselt.

17.10.2023 toimus Konkurentsiameti ja Elektrilevi vaheline arutelu, kus amet kuulas ära Elektrilevi selgitused.

24.10.2023 järelepärimises Elektrilevile märkis amet, et tulenevalt 17.10.2023 toimunud Elektrilevi ja Konkurentsiameti vahelisel koosolekul räägitust esitab amet kõnealuste tüüptingimuste ja asjakohaste lisatingimuste viimase, omapoolsete märkustega versiooni, millest amet on eemaldanud kõik need kommentaarid, mille osas käesolevalt erimeelsus puudub. Amet soovis, et tüüptingimustesse viidaks sisse muudatused, mis vastaksid 17.10.2023 koosolekul arutatud põhimõtetele. Amet soovis Elektrilevi tagasisidet ameti parandusettepanekute osas hiljemalt 06.11.2023.

06.11.2023 esitas Elektrilevi taotluse vastamistähtaja pikendamiseks, mille amet samal päeval ka rahuldab.

17.11.2023 esitas Elektrilevi omapoolsed parandused ja täiendused tüüptingimuste sõnastuse osas. Samuti oli Elektrilevi esitanud tüüptingimustega seotud hinnakirja muudetud vorminguga kujul, mille koostamisel oli arvestatud ameti poolt 17.10.2023 koosolekul antud suuniseid.

08.12.2023 e-kirjas Elektrilevi märkis Konkurentsiamet, et lähtudes ELTS § 93 lg 7 ja 8, pikendab amet menetluse tähtaega kuni 180 päevani.

20.12.2023 e-kirjas märkis Konkurentsiamet, et tulenevalt Elektrilevi 17.11.2023 vastusest esitab amet kõnealuste tüüptingimuste ja asjakohaste lisatingimuste viimase, märkustega

versiooni, millest amet on eemaldanud kõik need kommentaarid, mille osas käesolevalt erimeelsus puudub. Amet soovis, et Elektrilevi viiks tüüptingimustesse sisse muudatused ja lisaks selgitused vähemalt selles osas, kus amet on neid nõudnud.

09.01.2024 esitas Elektrilevi tagasisidena korrigeeritud failid, millesse olid lisatud asjakohased selgitused kommentaaridena.

18.01.2024 e-kirjas esitas amet (tulenevalt Elektrilevi 09.01.2024 vastusest) liitumislepingu tüüptingimuste märkustega versiooni, millest amet oli eemaldanud kõik need kommentaarid, mille osas erimeelsus puudus. Amet tegi keelelise korrigeerimise, mille osas lisas omapoolsed kommentaarid. Amet soovis, et Elektrilevi esitaks digitaalselt allkirjastatud taotlused Elektrilevi (kõnealuste) tüüptingimuste koostamiseks, lisades, et ootab tagasisidet ameti parandusettepanekute osas hiljemalt 28.01.2024.

26.01.2024 edastas Elektrilevi ametile liitumislepingu tüüptingimuste (edaspidi *Tüüptingimused*) muudatuste koostamiseks taotluse koos lisadega muudetud kujul.

09.05.2024 kirjas märkis amet, et on Elektrilevi 26.01.2024 taotlused läbi vaadanud ja viinud sisse üksikud muudatused, mistõttu esitab kõnealuste tüüptingimuste viimase versiooni sellises sõnastuses, mille amet on valmis koostada. Juhul, kui Elektrilevi nõustub ameti poolt parandatud versioonide sõnastusega, tuleb esitada asjakohased taotlused, mille manustesse on lisatud kõnealused tüüptingimused, digitaalselt allkirjastatuna.

14.05.2024 vastuses nr JV-TUR-1/3359-13 põhistas Elektrilevi üksikasjalikult, miks ei ole tema hinnagul 26.01.2024 tüüptingimuste punktides 1.5, 7.1 ja 7.2 kirjeldatud muudatusettepanekud VÕS-ga vastuolus.

23.05.2024 kirjas märkis amet, et on Elektrilevi 14.05.2024 kirjas esile toodud põhistused läbi vaadanud ja leiab, et tüüptingimuste punktide 7.1 ja 7.2 osas esitatud selgitused on piisavad ja ameti hinnangul õiguspärased.

Mis puudutab „Liitumislepingu tüüptingimuste“ punkti 1.5 viimast lauset, mille kohaselt „*vaidluse korral lähtutakse esmalt lepingu- ja seejärel tüüptingimustest*“, siis ka siinkohal on Elektrilevi põhjenduses väljatoodu ametile mõisteta. Samas vaidlustest, st erimeelsustest, räägib eraldi tüüptingimuste peatükk.

Seetõttu tegi amet Elektrilevile ettepaneku, et muudetakse selle lause sõnastust järgmisele kujule „*Kui pooled on lepingus kokku leppinud tingimuses, mis erineb tüüptingimustes sisalduvast, kuulub kohaldamisele poolte kokkulepitud tingimus.*“ Selliselt sobiks see lause ka ülejäänud punktiga 1.5 paremini.

24.05.2024 vastuses märkis Elektrilevi, et nõustub ameti ettepanekuga ning punkti 1.5 viimase lause pakutud sõnastus on sobiv. Teise võimalusena sobib ka VÕS-s sätestatud sõnastus.

04.06.2024 e-kirjas soovis amet, et Elektrilevi esitaks digitaalselt allkirjastatud taotlused Elektrilevi (kõnealuste) tüüptingimuste koostamiseks, lisades, et ootab tagasisidet ameti parandusettepanekute osas hiljemalt 11.06.2024.

05.06.2024 edastas Elektrilevi ametile liitumislepingu tüüptingimuste (edaspidi *Tüüptingimused*) muudatuste koostamiseks taotluse koos lisadega lõplikul kujul.

Alljärgnevalt käsitab Konkurentsiamet menetluse käigus tõstatunud peamisi küsimusi.

3.1. Tüüptingimuste punkt 3.3

Tüüptingimuste punkti 3.3 kohaselt „Kui liitumislepingu täitmise käigus selgub ~~seadusest tulenev liitumislepingu täitmist takistav olukord~~, õigusaktist tulenev või muu võrguettevõtjast mittesõltuv liitumislepingu täitmist takistav asjaolu (näiteks võrguettevõtja ei saa maakasutusõigust, kohaliku omavalitsuse poolt projekteerimistingimuste väljastamata jätmine, detailplaneeringu ala ei ole tehnoajalise ehitamiseks ette valmistatud, takistus seoses maaviljelusega või metsa majandamisega), s.o võrguettevõtja ei saa projekteerida või ehitada või teha muud toimingut, siis võrguettevõtja teavitab esmalt liitujat kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis liitumislepingu täitmist takistavast asjaolust ning. Võrguettevõtja määrab liitujale lepingupärast takistava asjaolu äralangemist takistuse esinemise kestuse alusel liitumislepingu täitmiseks uue tähtaja ja teavitab sellest liitujat¹.

Liitumislepingu kohase liitumispunkti valmimise tähtaja määramise kohustus tuleneb otseselt seadusest

- ELTS § 65 lg 1² p 3 sätestab, et tootja liitumistaotluses, kehtivas **liitumislepingu pakkumises ja liitumislepingus toodud** järgmised andmed on avalikud ja võrguettevõtja avaldab need oma veebilehel: liitumislepingu sõlmimise kuupäev ja **liitumislepingu täitmise tähtaeg**;
- ELTS § 87 lg 1 p 4 Kirjalikus või kirjalikku taasesitamist võimaldavas või elektroonilises vormis sõlmitud **liitumislepingus**, võrgulepingus, elektrilepingus ja agregeerimislepingus esitatakse järgmised andmed: **võrguga ühendamiseks või tarbimis- või tootmistingimuste muutmiseks sõlmitud liitumislepingu alusel võrguga esmakordse ühendamise aeg**;
- **Elektrisüsteemi toimimise võrgueeskirja (EsT VE) § 20 lg 1 p 3** sätestab, et elektripaigaldisele uue võrguühenduse loomiseks või toimiva võrguühenduse tarbimis- või tootmistingimuste muutmiseks väljastab võrguettevõtja taotluse alusel lepingupakkumise, **mis sisaldab vähemalt järgmisi tingimusi: uue võrguühenduse loomise või tarbimis- või tootmistingimuste muutmise tähtaeg**.

Õigusaktist ei tulene, et kui liitumislepingu täitmise käigus selgub *õigusaktist tulenev või muu võrguettevõtjast mittesõltuv liitumislepingu täitmist takistav asjaolu*, tekiks võrguettevõtjal õigus tähtaega mitte määrata. Vastasel korral tekiks võrguettevõtjal võimalus liitumispunkti valmimise tähtaega meelevaldselt venitada. Amet selgitas, et võrguettevõtjast põhjustatud lepingu tähtajaga venimisel tekib liitujal õigus nõuda leppetrahvi 0,06% (vt käesolevate tüüptingimuste p 7.3). Tõendamiskohustus, et milline osa tähtaja ületamisest oli põhjustatud võrguettevõtjast sõltumatutest asjaoludest ja milline osa oli põhjustatud võrguettevõtjast, lasub võrguettevõtjal.

Konkurentsiameti nõudmisel on Tüüptingimuste punkti 3.3 muudetud viisil, et pärast takistava asjaolu äralangemist esitaks Elektrilevi (takistuse esinemise kestuse alusel) lepingu täitmiseks uue tähtaja ja teavitaks sellest liitujat. Ameti hinnangul on oluline, et kõnealune tähtaeg mitte üksnes ei määrataks, vaid (et niipea kui see tähtaeg on määratud) sellest liitujat ka informeeritaks.

¹ Selleks, et oleks üheselt arusaadav, millised on muutused võrreldes eelmiste tüüptingimustega, on tüüptingimuste sõnastuses kustutatud osa tähistatud läbikriipsutatuna ja lisatud teksti osa allajoonituna.

Lähtudes eeltoodust, peab Konkurentsiamet liitumislepingu Tüüptingimuste punkti 3.3 sõnastuse muutmist ametile esitatud Tüüptingimuste sõnastuses põhjendatuks.

3.2. Tüüptingimuste punkt 5.2

Tüüptingimuste punkti 5.2 kohaselt „*Liitumislepingus kokkulepitud tasu võib muutuda liitumislepingus ettenähtud ulatuses ja alustel.*“

Amet on seisukohal, et võimalikud välistavad tingimused peavad olema kokku leitud igas lepingus, st igas sõlmitavas liitumislepingus tuleks kokku leppida olukorrad, mil tasu võib suureneda.

Lähtudes eeltoodust, peab Konkurentsiamet liitumislepingu Tüüptingimuste punkti 5.2 sõnastuse muutmist ametile esitatud Tüüptingimuste sõnastuses põhjendatuks.

3.3. Tüüptingimuste peatükk 6

Elektrilevi selgitas 17.07.2023 taotluses, et tüüptingimustesse on lisatud uus peatükk (6. peatükk), mille sätted tulenevad ELTS §-st 87¹. Alljärgnevalt peab amet 6. peatüki osas vajalikuks välja tuua järgmist.

Tüüptingimuste punkti 6.1 kohaselt „*Kui liitumistaotlusega esitati garantiikirja, peab liituja vähemalt 30 päeva enne garantiikirja kehtivuse lõppemist esitama järgneva garantiikirja või tasuma tagatisraha. Kui liituja ei ole nimetatud kohustust täitnud, määrab võrguettevõtja täiendava tähtaja järgneva garantiikirja esitamiseks või tagatisraha maksmiseks. Kui liituja ei täida kohustust võrguettevõtja poolt määratud täiendava tähtaja jooksul, on võrguettevõtjal õigus nõuda garandilt garantiisumma tasumist.*“

17.10.2023 koosolekul selgitas Elektrilevi tüüptingimuste punkti 6.1 osas, et ELTS ei näe ette olukorda või ajavahemikku, kus tootja tohiks eirata ELTS §-s 87¹ sätestatud garantiikirja või tagatisraha kohustust. Ka garantiikirja või tagatisraha tagastamise alused tulenevad üksnes ELTS §-st 87¹. Tüüptingimuste punkti 6.1 kohane nõue, et liituja peab vähemalt 30 päeva enne garantiikirja kehtivuse lõppemist esitama järgneva garantiikirja või tasuma tagatisraha, on põhjendatud, kuna see annab võrguettevõtjale võimaluse kontrollida nimetatud nõude täitmist ja kui järgneva garantiikirja või tagatisraha esitamise nõuet ei ole liituja poolt täidetud, jääks võrguettevõtjale mõistlik aeg liitujale täiendava tähtaja määramiseks järgneva garantiikirja esitamiseks või tagatisraha maksmiseks, samuti selle nõude täitmise kontrollimiseks.

Lähtudes eeltoodust, peab Konkurentsiamet liitumislepingu Tüüptingimuste 6. peatüki, sh alampunkti 6.1 väljendusviisi Tüüptingimuste sõnastuses põhjendatuks.

3.4. Tüüptingimuste punkt 8.3

Tüüptingimuste punkti 8.3 kohaselt „*Liitumislepingut võib selle täitmise kestel muuta üksnes poolte kokkuleppel ulatuses, mis ei põhjusta tehnilise lahenduse ja/või võrguühenduse läbilaskevõime muutmist. Kui liituja ei soovi liitumislepingus kokkulepitud tingimustel võrguühendust ja pooled ei saavuta kokkulepet liitumislepingu muutmiseks, on liitujal õigus liitumisleping lõpetada liitumislepingus, sh tüüptingimustes sätestatud korras. Kui liituja ei esita võrguettevõtjale liitumislepingu lõpetamise avaldust, jätkab võrguettevõtja*“

liitumislepingu täitmist liitumislepingus kokkulepitud tingimustel. Võrguühenduse võimaldamiseks uutel tingimustel tuleb liitujal esitada uus liitumistaotlus.“

ELTS § 65 lg 1 punktid 1 ja 2 sätestavad, et võrguettevõtja osutab oma teeninduspiirkonnas tarbijale, energiakogukonnale, tootjale, liinivaldajale või teisele võrguettevõtjale järgmisi võrguteenuseid:

- 1) asjakohase taotluse alusel ühendab liitumispunktis võrguga tema teeninduspiirkonnas asuva nõuetekohase elektripaigaldise;
- 2) asjakohase taotluse alusel muudab tarbimis- või tootmistingimusi.

ELTS § 87 lg 1 p 1 sätestab, et kirjalikus või kirjalikku taasesitamist võimaldavas või elektroonilises vormis sõlmitud liitumislepingus esitatakse liitumislepingu alusel osutatavate teenuste kirjeldus või elektrilepingu alusel müüdava elektrienergia põhinäitajad.

Seega, kuivõrd ELTS § 65 lg-st 1 tulenevalt võrguettevõtja ühendab liitumispunktis võrguga tema teeninduspiirkonnas asuva nõuetekohase elektripaigaldise või muudab tarbimis- või tootmistingimusi üksnes asjakohase taotluse alusel ja nimetatud taotluse alusel koostatud ning sõlmitud liitumislepingust lähtuvalt, siis juhtudel, kui liituja ei soovi ELTS § 87 lg 1 p 1 alusel liitumislepingus kokkulepitud tingimustel võrguühendust ja pooled ei saavuta kokkulepet liitumislepingu muutmiseks, on põhjendatud liituja õigus liitumisleping lõpetada liitumislepingus, sh tüüptingimustes sätestatud korras. Samas, kui liituja ei esita võrguettevõtjale liitumislepingu lõpetamise avaldust, tuleb võrguettevõtjal jätkata liitumislepingu täitmist lepingus kokkulepitud tingimustel. Seega kui pooled juba sõlmitud liitumislepingu (mille täitmine on pooleli) muutmise osas kokkuleppele ei jõua ja liituja ei esita võrguettevõtjale liitumislepingu lõpetamise avaldust, tuleb võrguettevõtjal jätkata liitumislepingu täitmist liitumislepingus kokkulepitud tingimustel.

Konkurentsiamet peab liitumislepingu Tüüptingimuste 8. peatüki, sh alampunkti 8.3 väljendusviisi ametile esitatud Tüüptingimuste sõnastuses põhjendatuks.

3.5. Tüüptingimuste punktid 9.6 ja 9.7

Amet hindas kõnealuseid liitumislepingu tüüptingimuste punkte kogumis, kuna need on seotud liitumislepingu kehtivuse ja lõpetamisega.

Tüüptingimuste punkti 9.6 kohaselt „Liitumislepingu lõpetamisel enne võrguettevõtja poolset liitumislepingu täitmist Kui pool on liitumislepingu lõpetanud enne punktis 3.4 nimetatud võrguettevõtja teavituskirja saatmist (st liitumislepingust tulenev võrguettevõtja kohustus ei ole täidetud) ja liituja on liitumistasu või tingimuste muutmise tasu maksnud rohkem, kui on liitumislepingu täitmiseks tehtud kulud, tagastab võrguettevõtja liitujale juba tasutud liitumistasu või tingimuste muutmise tasu, arvestades sellest eelnevalt maha liitumiseks või tingimuste muutmiseks liitumislepingu täitmiseks tehtud kulutused põhjendatud kulud ja liitumislepingu menetlustasu.“

Tüüptingimuste punkti 9.7 kohaselt „Kui pool on liitumislepingu lõpetanud ja liituja poolt on enne punktis 3.4 nimetatud võrguettevõtja teavituskirja saatmist (st liitumislepingust tulenev võrguettevõtja kohustus ei ole täidetud) ja liitumistasu või tingimuste muutmise tasu tasutud on makstud vähem, kui on tehtud põhjendatud kulutusi liitumislepingu täitmiseks, siis on võrguettevõtjal õigus nõuda liitujalt liitumislepingu lõppemiseni liitumislepingu täitmiseks

tehtud põhjendatud kulutuste hüvitamist, kuid mitte rohkem kui liitumislepingus kokkulepitud tasu ulatuses.“

EsT VE § 25 lg 1 sätestab, et uue võrguühenduse loomise eest võetavat liitumistasu või tarbimis- või tootmistingimuste muutmise tasu arvutades lähtub võrguettevõtja selleks tehtavatest **põhjendatud** kulutustest. EsT VE § 25 lg 3 sätestab, et liitumistasu või tarbimis- või tootmistingimuste muutmise tasu hulka arvatakse uue tarbimis- või tootmisvõimsuse ühendamiseks või olemasolevate tarbimis- või tootmistingimuste muutmiseks **vajalikud** kulud.

Konkurentsiamet on seisukohal, et kui liitumisleping lõpetatakse enne selle täitmist, tuleb võrguettevõtjal EsT VE § 25 lg 1 ja 3 lähtuvalt võtta liitujalt tasu üksnes ulatuses, mis oli põhjendatud ja vajalik. Seega, kui liituja on liitumistasu või tingimuste muutmise tasu maksnud rohkem, tuleb võrguettevõtjal tagastada liitujale juba tasutud liitumistasu või tingimuste muutmise tasu, arvestades sellest eelnevalt maha liitumislepingu täitmiseks tehtud põhjendatud kulud ja liitumislepingu menetlustasu. Ja vastupidi: kui liitumistasu või tingimuste muutmise tasu on makstud vähem, kui on tehtud põhjendatud kulutusi liitumislepingu täitmiseks, siis on võrguettevõtjal õigus nõuda liitujalt liitumislepingu lõppemiseni liitumislepingu täitmiseks tehtud põhjendatud kulutuste hüvitamist, kuid mitte rohkem kui liitumislepingus kokkulepitud tasu ulatuses.

Konkurentsiamet peab liitumislepingu Tüüptingimuste 9. peatüki, sh alampunktide 9.6 ja 9.7 väljendusviisi ametile esitatud Tüüptingimuste sõnastuses põhjendatuks.

3.6. Tüüptingimuste punkt 11.1

Tüüptingimuste punkti 11.1 kohaselt „Teated, nõusolekud, kooskõlastused ja muud tahteavaldused (sh arved) loetakse kooskõlas liitumislepinguga esitatuks ja kätteamtuks, kui tahteavaldus on edastatud teisele poolele suuliselt, kirjalikus või kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis liitumislepingus märgitud või teisele poolele teatatud kontaktandmetel, kui liitumislepingus või tüüptingimustes ei ole konkreetse tahteavalduse esitamiseks eraldi kokku lepitud kindlat lubatud vormi. Suuliselt edastatud tahteavaldus on esitatud kooskõlas liitumislepinguga, kui võrguettevõtja on selle salvestanud. Võrguettevõtja salvestab veebilehel näidatud klienditeeninduse või äriklienditeeninduse telefoninumbril esitatud tahteavaldused.“

Tüüptingimuste punkti 11.1 täiendamise vajadus tulenes asjaolust, et on esinenud juhtumeid, kus liituja ja võrguettevõtja esindaja vahel on toimunud mitteametlik suhtlus (näiteks kas alltöövõtja, tööde läbiviija või projektijuhi mobiiltelefoni vms vahendusel), mida Elektrilevil ei ole võimalik salvestusvahenditega jäädvustada. Samuti puudub sellistel (nt kohapeal töid läbi viivatel) isikutel reeglina õigus ja pädevus anda Elektrilevi nimel kooskõlastusi või nõusolekuid. Seetõttu on vajalik, et liitujale oleks üheselt teada, millistel juhtudel loetakse tema suulised tahteavaldused fikseerituks ja kätteamtuks. Amet peab põhjendatuks, kui liituja suuliselt edastatud tahteavalduse salvestab võrguettevõtja oma veebilehel näidatud klienditeeninduse või äriklienditeeninduse telefoninumbril ning loeb selle seeläbi Elektrilevile esitatuks. Seejuures peab ettevõtja isikuandmete osas järgima Tüüptingimuste peatükis 12 sätestatut.

Konkurentsiamet peab liitumislepingu Tüüptingimuste punkti 11.1 väljendusviisi ametile esitatud Tüüptingimuste sõnastuses põhjendatuks.

4. Konkurentsiameti hinnang kooskõlastamiseks esitatud tüüptingimuste muudatuste kohta

ELTS § 73 lõike 2 kohaselt ei kooskõlasta Konkurentsiamet võrguteenuste osutamise tüüptingimusi, kui nende sisu ei vasta võrgutasude kooskõlastamise aluseks olnud võrguettevõtja ja võrguteenuste kasutaja õiguste ja kohustuste tasakaalule või kui tüüptingimus kahjustab teist poolt ebamõistlikult VÕS-i tähenduses.

VÕS § 37 lõige 3 sätestab, et lepingu osaks ei loeta tüüptingimust, mille sisu, väljendusviis või esituslaad on niivõrd ebatavaline või arusaamatu, et teine lepingupool ei võinud selle tingimuse olemasolu lepingus mõistlikkuse põhimõttest lähtudes oodata või seda tingimust olulise pingutuseta mõista.

VÕS § 42 lõige 1 sätestab, et tüüptingimus on tühine, kui see lepingu olemust, sisu, sõlmimise viisi, lepingupoolte huvisid ja teisi olulisi asjaolusid arvestades kahjustab teist lepingupoolt ebamõistlikult, eelkõige siis, kui tüüptingimusega on lepingust tulenevate õiguste ja kohustuste tasakaalu teise lepingupoole kahjuks oluliselt rikutud. Ebamõistlikku kahjustamist eeldatakse, kui tüüptingimusega kaldutakse kõrvale seaduse olulisest põhimõttest või kui tüüptingimus piirab teise lepingupoole lepingu olemusest tulenevaid õiguseid ja kohustusi selliselt, et lepingu eesmärgi saavutamine muutub küsitavaks. Tüüptingimuse tühisust ja sellega seotud asjaolusid hinnatakse lepingu sõlmimise aja seisuga.

VÕS § 42 lõige 2 sätestab, et tüüptingimust ei loeta ebamõistlikult kahjustavaks, kui see puudutab lepingu põhilist eset või hinna ja üleantu väärtuse suhet või kui tingimuse sisu tugineb õigusaktil, millest ei saa lepingupoolte kokkuleppel kõrvale kalduda.

Konkurentsiamet on läbi töötanud Elektrilevi poolt kooskõlastamiseks esitatud liitumislepingu tüüptingimuste muudatused, võttes arvesse nende kohta menetluse käigus Elektrilevi poolt esitatud selgitusi ning seisukohtasid.

Konkurentsiamet on seisukohal, et tüüptingimuste muudatused vastavad ELTS § 73 lõikes 2 sätestatud nõuetele ning Elektrilevi ja teenuste kasutaja õiguste ja kohustuste tasakaalule. Kooskõlastamiseks esitatud tüüptingimuste muudatused ei ole vastuolus VÕS [§ 37 lõikes 3](#) ja [§ 42 lõigetes 1-2](#) sätestatuga. Tüüptingimuste muudatustes ei kalduta kõrvale seaduses sätestatud olulistest põhimõtetest ning need ei ole vastuolus ELTS-s toodud alustega.

Eeltoodu alusel ning juhindudes ELTS [§ 73 lõigetest 1-2](#), [§ 93 lõike 6 punktist 6](#), VÕS § 37 lõikest 3, § 42 lõigetest 1-2

otsustan:

kooskõlastada Elektrilevi OÜ poolt 05.06.2024 Konkurentsiametile esitatud Elektrilevi OÜ liitumislepingu tüüptingimused vastavalt käesoleva otsuse lisale nr 1.

Käesoleva otsusega mittenõustumisel on õigus otsuse või selle osa tühistamiseks esitada 30 päeva jooksul alates käesoleva otsuse teatavaks tegemisest vaie Konkurentsiametile või kaebus Tallinna Halduskohtule.

(allkirjastatud digitaalselt)

Evelin Pärn-Lee
peadirektor

Lisa: Elektrilevi OÜ liitumislepingu tüüptingimused